

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Procesní záruky zajišťující realizaci nejlepšího zájmu dítěte“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR

Termín a místo konání: 17. března 2026 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Téma nabízeného programu se doslovně shoduje s bodem B požadavků na realizaci, resp. posuzování a určování nejlepšího zájmu dítěte podle Komentáře Výboru OSN pro práva dětí č. 14 z roku 2013 k **právu dítěte na uplatňování jeho nejlepšího zájmu jako předního hlediska**. Díky programu na téma Identifikace nejlepšího zájmu dítěte se posluchači postupně seznámili s materiálními faktory, které musí být při posuzování nejlepšího zájmu dítěte zohledněny, nicméně stranou pozornosti zůstávají doprovodné „procesní“ aspekty posuzování a hodnocení těchto kritérií. Pravidlo, že kdykoliv má být učiněno rozhodnutí, které ovlivní konkrétní dítě nebo děti obecně, musí být dodrženy základní požadavky, je **nedílnou součástí třísožkového konceptu nejlepšího zájmu dítěte** (odst. 6 Komentáře). Nabízený program se proto soustředí právě na tuto oblast, která je čím dál častěji předmětem pozornosti právních zástupců rodičů, předmětem kontrol a bohužel i předmětem pochybení orgánů sociálně-právní ochrany dětí (ale i rodičů či poskytovatelů sociálních služeb).

Na konci vzdělávacího programu bude absolvent schopen:

- chápat nejlepší zájem dítěte nikoliv jako nalezení nejlepšího řešení, nýbrž jako koncept ochrany práv a svobod dětí,
- vnímat procesní záruky jako nedílnou součást třísožkového konceptu nejlepšího zájmu dítěte,

- interpretovat slovo „rozhodnutí“ nikoliv pouze jako výsledek nalézacího procesu soudního či správního, ale rovněž jako výsledek myšlenkové operace, kdy se subjekt hájící nejlepší zájem dítěte „rozhoduje“ něco konat či nekonat,
- naplnit procesní záruky jako pravidlo,
- vyvarovat se vnucení dítěti nebo rodině vlastní představy o tom, co je pro dítě nejlepší,
- schopen řádně zdůvodnit a vysvětlit každé své rozhodnutí,
- posoudit naplnění požadavku řádného zastoupení dítěte,
- správně vnímat význam času při rozhodování o dětech,
- argumentovat materiálními faktory určujícími nejlepší zájem dítěte ve smyslu Komentáře Výboru OSN pro práva dětí č. 14 z roku 2013 k právu dítěte na uplatňování jeho nejlepšího zájmu jako předního hlediska,
- interpretovat zákonná ustanovení nejen gramaticky, ale rovněž podle hodnot, které jsou chráněny ústavním pořádkem,
- v kontextu Úmluvy o právech dítěte volit správné a právně dovolené nástroje sociálně-právní ochrany dětí,
- účinně naplňovat participační práva dětí,
- vyvarovat se ústavněprávních a nezákonných pochybení při své činnosti,
- správně přistupovat k odpovědnosti za (rozhodovací) proces,
- řádně hájit nejlepší zájem nezletilého dítěte,
- vyhledávat a pracovat s judikaturou.

Naplnění těchto cílů by mělo obecně posílit dovednostní kompetence cílové skupiny, zejména jde-li o právní argumentaci vůči rodičům a jejich právním zástupcům a vůči civilním soudům.

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Nejlepší zájem dítěte v kontextu Úmluvy

- článek 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte
- nejlepší zájem dítěte jako:
 - právo
 - zásada
 - procesní pravidlo
- cíle konceptu nejlepšího zájmu dítěte
 - zejména plný a účinný výkon všech práv obsažených v Úmluvě
 - všestranný rozvoj dítěte
- zákaz převážení úsudku dospělé osoby ohledně nejlepšího zájmu dítěte nad povinností respektovat všechna práva dítěte
- neexistence hierarchie práv dítěte
- procesní pravidlo
 - má-li být učiněno rozhodnutí o dítěti nebo o dětech, musí tento rozhodovací proces zahrnout vyhodnocení možného dopadu na dítě nebo děti (jak pozitivní, tak i negativní dopady)
 - povinnost subjektu uvést, jak základní práva dětí byla při rozhodování respektována, že k nejlepšímu zájmu dítěte bylo přistoupeno jako k přednímu hledisku, na jakých kritériích bylo rozhodnutí postaveno a jak byl nejlepší zájem dítěte poměřen s jinými hledisky

- nejlepší zájem dítěte jako dynamický koncept
- význam Komentáře Výboru OSN pro práva dětí č. 14 z roku 2013 k právu dítěte na uplatňování jeho nejlepšího zájmu jako předního hlediska
- nejlepší zájem dítěte jako cíl rodičovské odpovědnosti, činnosti OSPOD a civilních soudů

2. Význam procesních záruk

- analýza textu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte
- „jakákoliv činnost“
 - zdůraznění, že nejlepší zájem dítěte jako přední hledisko je třeba zohlednit nejen při rozhodování ve správním a soudním řízení, ale při všech úkonech – jednání, návrhy, služby, postupy, opatření (právní i faktická)
 - dopady na OSPOD nejen ve správním řízení, ale při jakékoliv správní činnosti
- „týkající se dětí“
 - konkrétní dítě jako adresát opatření (individuální plány, případové konference, správní rozhodnutí, opatrovnictví, poručenství)
 - skupiny dětí jako adresáti opatření (životní prostředí, hřiště, právní úprava, vzdělávání, digitální prostředí apod.)
- dítě
 - definice podle čl. 1 Úmluvy
 - osoby mladší 18 let
 - dosažení plné svéprávnosti
- závazek státu, orgánů, rodičů, pečujících osob a dalších subjektů garantovat nejlepší zájem dítěte včetně procesních pravidel
 - přímé dopady na OSPOD
 - nepřímé dopady na OSPOD, jde-li o jiné subjekty, např. poskytovatele sociálních služeb
- posuzování a určování nejlepšího zájmu dítěte
- vztah faktorů, které musejí být zohledněny při posuzování nejlepšího zájmu dítěte, a procesních záruk

3. Procesní záruky

- povinnost zavedení i dodržení procesních záruk vstřícných dětem
 - formalizované postupy v případě vydávání rozhodnutí
 - postupy při každodenní péči, výchově a zastupování dítěte
- výčet procesních záruk
 - právo dítěte vyjádřit svůj vlastní názor
 - participační práva dítěte
 - způsoby a formy vyjádření názoru dítěte
 - informování dítěte
 - poučovací povinnost
 - zákaz sugesce a úskoků
 - vlastní názor dítěte při kolizním opatrovnictví a vlastní názor dítěte při řešení ohrožení podle § 6 ZSPOD
 - zjišťování skutečností
 - spolupráce odborníků
 - zaměření na práva dítěte
 - ověřitelnost informací
 - vnímání času
 - odlišné vnímání času dítětem a dospělou osobou

- nepříznivé dopady zpoždění nebo oddalování rozhodnutí o dítěti
 - bezodkladnost rozhodnutí
- prospěšnost rozhodnutí pohledem dítěte
- pravidelné přezkoumávání prospěšnosti přijatého rozhodnutí v rozumných intervalech
 - odkaz na zákon
 - změna poměrů
- kvalifikování odborníci
 - proces vyhodnocení v přátelském a bezpečném prostředí
 - odborníci, kteří mají zkušenosti s prací s dětmi
 - psychologie, humanitní a sociální oblasti
 - preference multidisciplinárních týmů
 - posuzování dopadů alternativních řešení (právo, sociologie, vzdělávání, sociální práce, psychologie, zdravotnictví atd.)
- právní zastoupení
 - zdůraznění nikoliv formálního zastoupení, nýbrž řádného zastoupení
 - odpovědnost za to, že dítě nejenže bude mít zástupce, ale zástupce bude oblasti rozumět, bude dostatečně iniciativní a aktivní a nebude v kolizi se zájmem dítěte
 - odpověď na otázku, zda vlastní rodič je vždy řádným zástupcem
 - odpověď na otázku, zda OSPOD je pro dítě vždy vhodným zástupcem
 - možnosti, jak může OSPOD odmítnout zastupování dítěte (argumentace)
 - může OSPOD vedoucí dítěte jej zastupovat jako kolizní opatrovník?
- právní argumentace
 - zcela zásadní a z pohledu žadatele nejvýznamnější procesní záruka
 - povinnost motivace zájmem dítěte
 - zdůvodnění a vysvětlení rozhodnutí tak, aby bylo zřejmé, že právo dítěte na posouzení a uplatnění jeho nejlepšího zájmu jako předního hlediska bylo dodrženo
 - povinnost zdůvodnit odklon od názoru dítěte
 - povinnost zdůvodnit, proč a jak jiné zájmy převážily nejlepší zájem dítěte
- mechanismy přezkoumání nebo revidování rozhodnutí
- hodnocení dopadu na práva dítěte

4. Prostředky nápravy

- následky pochybení soudu
- přístupy dítěte (včetně zastoupení OSPOD) k opravným prostředkům
 - opravné prostředky
 - ústavní stížnost
 - lhůty
 - přípustnost
 - vyčerpání zákonných prostředků nápravy
 - obligatorní zastoupení před Ústavním soudem
 - zdůraznění kompetence Ústavního soudu, zejména jde-li o ústavnost postupů
- role Evropského soudu pro lidská práva
- možnosti OSPOD vytknout pochybení jiným subjektům
- nesprávný úřední postup a odpovědnost podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů

5. Diskuse a závěr